

VA 4 Række – modellen

Udvikling af udearealer med beboeres viden i centrum

Foto: Andreas Bro

Udarbejdet af udeudvalget i VA 4 Række og Tine Sønderby
(Praxis21)

Intro

Efter en renovering, som havde jævnet udearealer med jorden, begyndte et udeudvalg og et legepladsudvalg i Vridsløselille Andelsboligforening 4 Række at udvikle afdelingens grønne områder i samarbejde med Tine Sønderby (Praxis 21) og afdelingens driftspersonale i 2015. Vi har bestræbt os på at skabe grønne områder, hvor børn og voksne kan slappe af, lege, møde hinanden og få dagligdags sanselige oplevelser udendørs.

Vi har arbejdet med en nænsom, håndholdt model, som sætter "beboerviden" i centrum, som kan indoptage mange input fra beboere og har afsat tid til at omdanne disse input. Det skaber rum for en meget høj grad af beboerinvolvering i både udvikling, anlæggelse og efterjusteringer af det anlagte. Arbejdets fokus bliver fastholdt i beboeres ønsker og behov, og der er tid til at få øje på beboeres kompetencer i processen. Derfor bliver de grønne områder anlagt med en høj grad af ejerskab og involvering.

Igennem årene har vi samarbejdet med fagfolk i anlægsgartnerfirmaerne Dahlgaard Aps. og Anno-Ren Aps., med legepladsfirmaerne Bløcher Naturlegepladser, Elverdalen A/S og Uniqa Group, samt med kunstnerne Stine Hvid og Jørn Hansen. En plads foran beboerhuset og en motionsplads ind mod Kongsholmsparken er kommunale områder, som vi igennem godt samarbejde har fået brugsaftaler på og udviklet til gavn for alle.

Vores arbejde sammentænker det fysiske (rummene), det sociale (fællesskabet) og det mentale (værdier, minder, forestillinger om afdelingen). Med udgangspunkt i de værdier, som har karakteriseret VA 4 række i mange år, har vi udviklet en model, som arbejder med disse parametre:

1. Funktion
2. Følelser og minder
3. Fysik
4. Fællesskab
5. Fleksibel arbejdsproces
6. Foranderlighed

1. Funktion: Hvad vil vi opnå med denne plads?

Foto: Andreas Bro

De fleste af vores uderum opfylder flere funktioner på samme tid. Ofte er der zoner med én funktion, og andre zoner med en anden i nærheden af hinanden.

De funktioner, vi har arbejdet med, er:

- Nydelse og æstetik
- Miljø og biodiversitet
- Aktivitet, leg og fantasi
- Gode rammer for afslappende ophold for mennesker (skygge, læ mm)
- Skabe hjem for dyr
- Skabe rumlighed og variation
- Mad (frugter)
- Skabe positive følelser/minder

2. Følelser og minder: Hvordan opleves og huskes området?

Vi har ønsket at skabe rammer for, at beboere kan knytte sig til området og få sanselige oplevelser lige dér, hvor de bor. Vi har skabt variation i det anlagte og tilføjet særlige pejlemærker, der fortæller historier om området og skiller sig ud. Det har været vigtigt, at alle kan skabe gode minder i deres område. Vi har arbejdet med at udearealerne kan understøtte følelser som:

- Nydelse og glæde
- Hjemlighed og ejerskab
- Afslapning
- Udfordring
- Undren og fantasi
- Tryghed
- Stolthed
- Lyst til at passe på naturen

3. Fysik: Hvilke vilkår er der, og hvordan fungerer det anlagte på sigt?

Der er mange praktiske overvejelser i anlæggelsen af legepladser og planter - både om nu og her nu og den lange bane. Vi har overvejet:

Hvilke vilkår er tilstede?

- Hvor meget plads råder vi over?
- Hvor i bebyggelsen ligger pladsen?
- Hvor meget sol får planterne?
- Hvordan er jordkvaliteten?
- Hvordan er samspil mellem planterne, mellem legeplads og grønt og i forhold til huse?

Hvordan bliver det passet fremover?

- Hvor robust er beplantningen?
- Hvilket underlag skal der være på legepladserne?
- Hvor store er træerne om ti år?

4. Fællesskab: Hvem skaber dette uderum plads til?

Foto: Andreas Bro

Vi har ønsket at skabe rammer for udendørs fællesskaber.

Vi har arbejdet med at:

- Skabe rum for fællesskaber imellem jævnaldrende
- Indrette rum, hvor forskellige grupper kan rummes på den samme plads men med forskellige aktiviteter
- Skabe rammer for, at man kan foretage sig ting sammen på tværs af skel i alder og køn
- Skabe rammer for dyr – særligt insekter og fugle
- Kommunikere til forskellige beboergrupper og de mange besøgende, som bruger vores pladser

5. *Fleksibel proces: Hvordan arbejder vi?*

Hvornår: Vi har fulgt afdelingens budgets rammer, og processen har varet fra 2015 - 2022. Den lange tidsramme har primært været en stor fordel. Arbejdet var delt op i kvarterer og fælles områder, og der blev besluttet en prioriteret tidsplan i begyndelsen af processen. Vi startede med fælles områder.

Hvordan: Vi har arbejdet nedefra og inddraget beboere løbende i formelle møder og uformelle samtaler. Alle praktiske opgaver og opfølgninger lå hos tovholderne, så kreativiteten kunne være i centrum for beboere. Kommunikationen var så enkel som mulig, og mange møder blev holdt udendørs

Hvem: To udvalg har været i centrum af processen. De har holdt møder med beboere fra kvarterer og talt med deres naboer undervejs. Tovholderen har opsøgt beboere hjemme og på udearealer. I alt er omkring 160 beboere kommet til orde.

6. Foranderlighed: Hvordan var det før renoveringen, hvordan udvikler det grønne sig igennem året og over tid?

Foto: Andreas Bro

Vi har arbejdet med foranderlighed på flere niveauer:

- Ved at sammentænke minderne om afdelingen, som den så ud før renoveringen, med afdelingen som den ser ud i dag
- Ved at sørge for, at der såvidt muligt er blomstrende buske på alle årstider, så der er noget smukt at se på og nektar til insekter
- Ved at plante træer, som også kan være der, når de er fuldt udvoksede
- Ved at indtænke driften af udearealerne på den lange bane
- Ved at gennemgå området, buske og træer med jævne mellemrum for at foretage nødvendige justeringer eller genplantninger
- Ved at bruge den lange projektperiode til at tale uformelt med beboere undervejs og inkorporere deres input i justeringer